

Danasîna çîroknivîsên

Antolojiya çîrokên kurdî I-II
(1856-2003)

Amadekar: FIRAT CEWERÎ

firat.ceweri@chello.se

“Antolojiya çîrokên kurdî” yekemîn antolojiya çîrokên kurdî ya hemû deman, hemû perçeyên Kurdistanê, hemû zaravayên zimanê kurdî û hemû alfabeyên ku zimanê kurdî pê tê nivîsandin e. Lê antolojî bi kurmacî ye û bi kurmanciya latînî ye. Nêzîkî 100 nivîskarên ji her çar perçeyên welêt di vê antolojiya dîrokî de cih girtine, ku her yek ji wan puselek e û bi hev re resimekî çîroka kurdî ya dused salane radixin ber çavan. Ev antolojiya ku du cild in û bi hev re 1072 (hezar û heftê û du) rûpel in, hem çavkaniya dîroka nesra kurdî ye, hem jî bi kronolojî dîrok, rewş û prosesa çîroka kurdî ya hunerî diyar dike. Di vê antolojiyê de sînorên di navbera kurdan de hatine rakirin, ji berdêla wê pireke hevnasîn û hevtêgihîştinê hatiye avakirin. Bi berfirehî û biyografiya nivîskaran antolojî valahiya ansîklopediyekê jî dadigire.

Çîroknûsên antolojiyê bi alfabetîk û bîyografîk ev in:

ABIDÎN PARILTI

Abidin Parilti di sala 1977an de li Nisêbînê hatiye dinyayê. Heta bi lîseyê li Nisêbînê xwendiyê û paşê koçî Îzmîrê kiriye. Ew niha li Îzmîrê, li unîversîteya bi navê »Dokuz Eylül Üniversitesi« beşa drama û nivîskariyê dixwîne. Heta niha gelek nivîs, hevpeyvîn û wergerên A. Parilti yên bi kurdî û tirkî di kovar û rojnameyên kurd û tirkan de hatine weşandin.

ADAR JIYAN

Adar Jiyana di sala 1962an de li gundê Dengiza ku girêdayî Stewra Mêrdînê ye, hatiye dinyayê. Ew mamoste ye. Wî heta niha di gelek kovar û rojnameyên mîna Azadiya Welat, Jiyana Rewşen, Nûbihar, Gulistan û Kevanê de nivîsandiye. Bi navê »Seyrê« ji çîrokên gelêrî kitêbek weşandiye.

BABAYÊ KELEŞ

Babayê Keleş di sala 1947an de hatiye dinyayê. Kalikê wî – Dodoyê Baba aqilmendekî dema xwe bû. Wî neviyê xwe – Baba bi serpêhatî, destan, beyt û çîrokên kurdan mezin kir.

Babayê Keleş beşa kurdzaniyê ya Unîversîteya Yêrêvanê xelas kiriye. Paşê 18 salan di redaksiyona rojname kurdî »Rya teze« de kar kiriye.

Heta niha pirtûkeke wî bi sernivîsa »Nîşanî« çap bûye ku tê de 14 serhatiyên bijare hene.

Xên ji vê pirtûkê, gelek serhatiyên wî di almanaxa »Bahara teze" de çap bûne, ku her sal li Yêrêvanê çap dibû. Çend serhatiyên wî bi ermenî û rûsî jî çap bûne. Pirtûkeke wî ya din jî li ber çapê ye.

Babayê Keleş jî mîna gelek ronakbîrên kurdên Sovyeta berê ji dest rewşa aborî, ji Ermenistanê derketiye û berê xwe daye biyanistanê.

Ew niha digel malbata xwe li Rûsyayê dijî.

BÛBÊ ESER

Bûbê Eser di sala 1955an de li gundê Xozberiya Dêrika Çiyayê Mazî hatiye dinyayê. Wî dibistana xwe ya destpêkê li Qesra Qenco, navîn û lîse jî li bajarê Mêrdînê di sala 1973an de qedand. Wî di sala 1971ê de dest bi siyasetê kir. Di sala 1975an de li Enqerê dest bi xwendina bilind a bi navê 'Ankara Ýktisadi Ticari Ýlimler Akedemisi' kir.

Di sala dawîn de ku wî ê unîversîta xwe biqedanda, polîsan di dîroka 02.02.1980yê de li Diyarbekirê, li cihê karê wî ew girtin. Ew 72 rojan di îşkencê û nêzîkê 3 salan jî di girtîgeha bi nav û deng ya Diyarbekirê ku navê wê 5 nolu bû de ma û di 19.05.1983an de ji girtîgehê hat berdan.

Piştî berdana xwe ya girtîgehê, ji ber binçavkirina polîsan û nexweşiya xwe mecbûr ma ku welatê xwe biterkîne.

Ew di dîroka 24.11.1983an de li Swêdê bi cih bû û hê jî li wir dijî.

Bûbê Eser ji sala 1992an û vir de dinivîsîne. Berhemeke wî a bi navê Gardiyan ku li ser rewşa wê girtîgeha bi nav û deng e di sala 1994an de di nav weşanên ROJA NÛ de hatiye weşandin. Ew roman bi zimanê yunanî jî hatiye wergerandin û weşandin.

CANKURD

Cankurd di sala 1948an de li gundê Meydankê / rojavayê Kurdistanê hatiye dinyayê. Xwendina xwe ya destpêkê li gundê xwe û ya navîn û lîse jî li Efrîn û Helebê biriye serî. Du salan piştî lîseyê li Enstîtuya Amadekirina Mamosteyan / beşê zimanê erebî li Helebê xwendiyê. Ji ber xebata siyasî gelek caran hatiye girtin û îşkencekirin.

Cankurd di sala 1979an de çûye Almaniyayê û xebata xwe ya siyasî û çandî dewam kiriye.

Ew bi kurdî, erebî û almanî dinivîse û heta niha ev berhem çap kirine:

Bi kurdî: Gundê Dîna, kurteçîrok.

Selahdînê Eyûbî (Kurdekî cîhan hejand)

Alexander Jaba (Berhevoka çêrokên kurmancî)

Dilopeka xwîna dila, helbest.

Bazirganê Vênîsiya – Werger ji Shakespeare.

Bi erebî: El–Muslîmon wel Qediye El–Kurdiyye.

El –Hîlal El–Meeqof.

El–Merhele Errahîne mîn Kîfah Eşeeb El–Kurdî.

Bi almanî: Pirtûkek li ser rewşa rojavayê Kurdistanê wek (Gutachten) belav kiriye.

CELADET ALÎ BEDIR–XAN

Celadet Alî Bedir – Xan di sala 1893an de li Stenbolê hatiye dinyayê. Ew di salên bîstî de ji bo doktorayê diçe Almaniyayê. Doktoraya xwe ya huqûqê dike û di salên sihî de vedigere Şamê. Şam hingî di destê fransizan de ye. Celadet li wir dest bi têkoşîna kurdariyê dike û dibe yek ji pêşengên tevgera Xoybûnê yê girîng. Piştî ku serhildana Agiriyê têk diçe, Celadet Bedir– Xan destê xwe ji siyasetê dikişîne û xwe bi hemû hêza xwe dide kultur û edebiyatê.

Ew di sala 1932an de dest bi weşandina kovara HAWARê dike. Ji sala 1932an heta 1943an 57 hêjmarên HAWARê derdikevin. Ji bilî kovara HAWARê jî wî ji nîsana 1942an heta adara 1945an bi navê RONAHÎyê kovareke din derxistiye. Ev kovara ha jî xwerû bi kurdî bû û li ser hev 28 hejmar derketine. Ji bilî kovarên HAWAR û RONAHÎyê Celadet Bedir–Xan ev pirtûkên ha jî nivîsandine: Elîfba Kurdî, Rêzimana Kurdî, Ferhenga Kurdî, Rêzana Elfabeya kurdî, Rûpelnine Elfabê, Dibaca Mewlûdê, Dibaca nivêjên Êzdiyan, Nameyek ji Mustafa Kemal paşa re, Ji Mesela Kurdistanê, wergera çîroka Conî û Cimêma û bi dehan nivîs û gotarên çapkirî û neçapkirî... Herweha Celadet Bedir–Xan digel birayê xwe Kamiran bi riya weşanên Hawarê bi dehan pirtûk pêşkêşî pirtûkaxaneya kurdî kirine.

Celadat Bedir–Xanê ku ji bilî navê xwe li dor deh navên din jî bi kar anîne, di 15.07.1951ê de mîna gelek pêşeng û rewşenbîrên kurdan, ji welatê xwe dûr, li Sûriyê wefat kir. Ew niha li Şamê veşartî ye.

ÇIYA MAZÎ

Çiya Mazî di sala 1960î de li gundekî Şemrex (Mazîdax) a Mêrdînê hatiye dinyayê. Ew ji sala 1993an û vir ve bi kurdî dinivîsîne. Ji wê salê û heta niha gelek helbest, kurteçîrok, zargotin û nivîsarên wî di kovar û rojnameyên wek Zend, Jiyana Rewşen, Welat, Aazadiya Welat, Ava Şîn, Hîwa, Mehname, Avesta û Kevanê de weşiyane. Bi navê »Mistek jiyan" kitêbeke wî ya kurteçîrokan heye.

DILAWER ZERAQ

Dilawer Zeraq di sala 1965an de li Farqînê hatiye dinyayê. Wî ji dibistana seretayî heta lîseyê xwendina xwe li Farqînê temam kiriye û di sala 1985an de Zanîngeha Dîcleyê Beşa Matematîkê qedand. Di sala 1997an de dest bi nivîsandinê kir. Ji hingê ve ye çîrok û nivîsarên wî di kovar û rojnameyan de belav dibin. Pirtûkeke wî ya bi navê Kakil çap bû. Wî çîrokên bijarte ji çîroknivîsê tirk Sait Faik wergerandiye û ji bo çapê amade kiriye. Ew niha jî li Diyarbekirê dijî.

Dr. CUWAN BATÛ

Dr. Cuwan Batû li gundê Şêxê Reş, Şirnexê hatiye dinyayê. Wî di salên 1980-1987an de li Bulgaristanê xwendina tîbbê xelas kiriye û di sala 1987an de li Swêdê bi cih bûye. Niha li nexweşxaneyêke Swêdê weke serekdoktor û berpirsiyarê beşekî cansaxiyê kar dike.

Lêkolînek wî ya zanistî li ser nexweşiyên »jibîrkinê« (demens) bi swêdî heye.

Di naber 1987-89an de di rojnameya Kurdistan Pressê de kar kiriye. Berê kovara »Rojbaş« derdixist, niha wê wek »RojbaşOnline« bi rêya Internetê derdixe.

Nivîsa wî ya yekem di sala 1987an de, di bin navê »Demokrasiya me« de di rojnameya »Kurdistan Press« de derket.

Pirtûkek wî bi navê »Şûjin« di sala 2000an de derketiye. Di wê pirtûkê de wî 16 kurteçîrok (fable) tê de kom kirine. Hinek nivîsên wî di rojname û kovarên kurdî û swêdî de derketine.

Ji sala 2001ê û vir ve di rojnameya »Dema Nû« de, di bin quncika »Şûjin«, her ji du hefteyan carekê nivîsên nêzîkî pirtûka Şûjinê dinivîsîne. Dr. Cuwan Batû niha li Swêdê dijî.

EBDILBAQÎ HUSEYNÎ

Ebdilbaqî Huseynî di sala 1961ê de li Qamişloka binxetê hatiye dinyayê. Wî xwendina xwe a sereke, navîn û lîse li Qamişlo xwendiyê.

Pişê li Zanîngeha Şamê di navbera salên 1979–1985an de xwendina xwe di fakulteya çandiniyê de wek endezyarê çandiniyê xelas kir.

Ji sala 1999an vir ve li Nerwecê dijî.

Ji berhemên wî: Pirtûkek folklorî bi navê: Çîrokên Mîran di sala 1991ê de li Beyrûdê çap kiriye.

Herwekî berpirsyariya du kovarên kurdî dikir; Gurezek Gul (1989–1991). / Zanîn (1991–1997).

Hin berhemên wî li ber çapê ne.

Ew niha gotarên xwe bi zimanên kurdî û erebî di rojneme, kovar û malperên Internetê de belav dike.

EDÎP KARAHAN

Li gora agahdariyên ku di nasnameya wî de hatine nivîsandin, ew di sala 1930î de li Dêrika Çiyayê Mazî hatiye dinyayê. Wî heta bi lîseyê li welêt xwendiyê û berî ku qeyda xwe li Fakulteya Hiqûqê ya Stenbolê de çê bike, bi qandî salekê li Fakulteya Edebiyatê, beşê felsefeyê xwendiyê.

Ew yek ji wan kesan bû ku zû li kurdayetiya xwe hay bûye û bi meseleyên fikrî ve rabûye. Ji ber wê jî di sala 1953an de ji ber îthama propagandaya komunîzmê tê girtin, lê paşê berat dike.

Ew di dema telebetiya xwe de di gelek kovar û rojnameyên tirkî de nivîsan dinivîsîne; (Forum, Yeni Gün, Yeni Ortam hin ji wan in) û di sala 1957an de, ji ber nivîseke xwe ya di Forumê de şeş mehan dikeve hefsê.

Edîp Karahan di sala 1962an de bi navê Diçla–Firat rojnameyeke mehane derdixe û ew bi navên cûda di vê rojnamê de dinivîsîne. Wî bi naznavê Reşo jî di vê rojnameyê de çîrok nivîsîne.

Ew gelek caran ji ber fikrên xwe yê siyasî tê girtin û di hefsan de dimîne. Ew di sala 1963an de bi navê daweya »23yan« de tê girtin.

Di sala 1971ê de ji daweya DDKOyê tê girtin û heşt sal ceza lê tê birîn. Piştî sal û nêvekê ji vê daweyê xelas dibe û piştî derdikeve derbasî Kurdistanê başûr dibe. Li Kurdistanê başûr bi navê Mam Azad tê bi nav kirin. Ew demekê di beşê ragihandinê de dixebite û paşê jî li dadgeha Comanê dadgeriyê dike.

Karahan, di sala 1976an de çû ser dîlovaniya xwe. Ew zewicî bû û bi navê Tûrcel, Welat û Şiyar sê kurên wî hene.

EDÎB POLAT

Edîp Polat li gundekî Diyarbekirê ku bi ser Bismilê ve ye hatiye dinyayê. Wî dibistana seretayî li gund û Batmanê xwendiyê, pişt re li Diyarbekirê pêvajoya xwe ya perwerdehiyê dewam kir. Wî weke mamostayê Biyolojiyê dest bi karmendiyê kir. Lê ji bo xebatên xwe yê polîtîk, di sala 1988an de ji kar hat avêtin. Wê salê wî bi navê Rastiya Diyarbekir pirtûkek derxist. Wî dû re ev pirtûk dan weşandin:

Berbangên Newrozê.

Di zimanê zanistî da Kurd û Kurdistan.

Şopên ji welatê bêdewlet.

Zinêkar.

Evîna min mirina bêevîn e.

Gladyatorê Kurd Ristemê Zal (Di demek nêzîk de wê were çapkirin).

Edîp Polat ji bo van pirtûkên xwe û çalakiyên ji bo ramana azad pênc sal û nîvan di zîndanê de ma.

Xelatên ku Polat heta niha wergirtine ev in: U.S.A PEN Barbara Goldsmith xelata Azadiya nivîsê. Human Right Watch, Xelata Azadiya Ramanî.

Polat heta îro di gelek rojname û kovaran de çîrok, helbest û nirxandinên polîtîk nivîsîne. Hin ji wan ev in: Milliyet Sanat, Berfin Bahar, Yaba, Hêvî, Ronayî, Özgür Gündem, Tîroj, ÎHD Bülten, Çorba, Ütopya, Nûdem.

Edîb Polat niha li Diyarbekirê dijî.

EHMED MEHEMED ÎSMAÎL

Ehmed Mehemed Îsmaîl di sala 1943an de li bajarê Kerkûkê hatiye dinyayê. Wî di destpêka salên heftêyan de çîrokên xwe di kovar û rojnameyan de dane weşandin û mîna çîroknivîs deng daye. Heta niha çar kitêbên wî ên kurteçîrokan hatine weşandin û hin berhem jî ji tirkî wergerandine kurdî.

ELAEDDÎN SECADÎ

Elaeddîn Secadî di sala 1907an de li Kurdistana Iraqê hatiye dinyayê. Di sala 1938an de destûra meletiyê wergirtiye û li Bexdayê, li mizgefta Neîme Xatûnê meletî kiriye. Di 1939an de ketiye nav qada rojnamevaniyê, di 1941ê de bûye berpirsiyarê kovara Gelavêj û heta 49an dewam kiriye. Di sala 1948an de bi navê Nizar kovarek bi kurdî û erebî derxistiye. Di navbera salên 1958-1974an li zankoya Bexdayê mamostetiya edeb û dîroka edebiyata kurdî kiriye.

Hinek ji berhemên Secadî ev in:

Ristey Mirwarî, ji 1-8, sala 1957-1938.

Mêjuya edebiyata kurdî, 1952.

Şoreşên kurdan û şoreşa Iraqê.

Hemîşe Behar, kurteçîrok, 1960.

Destûr û ferhenga zimanê kurdî, 1961.

Edebê kurdî û lêkolîna edebê kurdî, 1986.

Kurdewarî, 1974. / Deqekanê edebî kurdî, 1978. / Nawî kurd. / Geştêk le Kurdistan. / Nirx Sinasî.

Elaeddîn Secadî di 13.12.1948an de wefat kiriye û niha li Bexdayê, li Goristana Şêx Ebdulqadirê Gêlanî veşartî ye.

ELIYÊ EBDILREHMAN

Eliyê Ebdilrehman di sala 1920î de li Kurdistana Tirkiyeyê hatiye dinyayê, lê hê di şeşsaliya xwe de digel malbata xwe ji ber zilma tirkan koçî Kafkasyayê dike. Eliyê Ebdilrehmanê xwendinhez tavilê dest bi xwendinê dike, ji bilî zanistgeha Yêrêvanê ew herweha li Bakuyê enstîtuya pedagojîyê jî xelas dike.

Sala 1955an li Yêrêvanê dîsa rojnama »Rya teze« tê çapkirin. Eliyê Ebdilrehman, di vê rojnamê de digel gotarên civakî gotarên edebî jî dinivîsîne. Riya Eliyê Ebdilrehman ya edebî ji vê rojnamê dest pê dibe.

Kitêba wî ya pêşî di sala 1959an de çap dibe. Di berhevoka »Xatê xanim« de çar afirandinên cihê hene. Ew di derheqê jiyana kurdan ya doh û îro de ne.

Eliyê Ebdilrehman gotar, helbest, çîrok û roman nivîsandine. Hin ji pirtûkên wî ev in: »Morof«, »Gundê mêrxasa«, »Şer çiya da«, »Dê«, »Hesreta min« û »Gulista«.

EMERÎKÊ SERDAR

Emerîkê Serdar di sala 1935an de li gundê Pampa Kurda, navça Axbaranê, li Ermenistanê di maleke sade de hatiye dinyayê. Bavê wî Dewrêş, di sala 1941ê de çû şerê Almanya Nazîst û bê ser–berate wînda bû. Heta niha jî Emerîkê nizane bavê wî li ku û çawa şehîd bûye. Heta niha jî nizane mezêlê wî li ku ye û ji bo wê heta niha jî gelekî li ber xwe dikeve. Ev tema di çîrokên wî de gelek derbas dibin. Lê dildimiya ber dilê wî ew e, ku ew ciyê mezêlê diya xwe zane û her sal dixwaze here ser mezêlê dayika xwe.

Emerîkê Serdar yek ji wan ronakbîrên kurdên Ermenistanê ye, ku bi kar û barên xwe alî pêşketina çand û edebiyeta kurdan bi giştî kiriye. Piştî ku çend salan di radyoya kurdî ya Yêrêvanê da kar kir, ji sala 1961ê heta roja îro li redaksiyona rojname »Rya teze« de kar dike û ev çend sal in redaktorê wê ye.

Di karê nivîsara bedewetiyê (prosa) de keda wî jî heye. Heta niha wî çend pirtûkên serhatiyên çap kirine, gelek çîrokên wî di kovar û rojnameyan de jî derketine.

ENWER KARAHAN

Li gora qeyda wî ya nifûsê, ew di sala 1962an de li Dêrika Çiyayê Mazî hatiye dinyayê, lê li gora ku salmezînan wî dibêjin, ew di sala 1964an de çêbûye. Zaroktî û xortaniya wî li Dêrikê derbas bûye û wî heta bi lîseyê li wir xwendiyê. Ew heta bi sala 1992an jî ji Dêrikê neqetiyayê.

Ew demêke kin memûrtiyê dike û gava di sala 1994an de HADEP tê damezirandin dibe yek ji dameziranê vê partiyê. Dewrekê di meclîsa partiyê de dixebite û di hîlbijartinên 1995an de li Îzmîrê dibe namzetê parlamentoyê. Di kongreya dudan de ji jî vê partiyê bi dûr dikeve. Ew jî wek gelek kurdên din bi caran hatiye girtin û mahrûzî îşkence û neheqiyê bûye.

Ew bi navên cûda maqale û pêkenînan bi kurdî di rojnameya Medya Güneşi, Jiyana Nû û Rojê de dinivîsîne. Karahan, di sala 1997an de derdikeve derveyê welêt û li wir hîn bêtir îmkanên ku karibe bi karê nivîsê dakeve û bi edebiyatê re mijûl bibe pêde dike. Ew demekê berpirsiyariya Berbanga, organa FKKSyê dike û vê gavê jî li Kitêbxaneyê Kurdî ya li Stockholmê kar dike. Heta niha berhemên wî di gelek kovar û rojnameyên kurdî de hatine

weşandin û du kitêbên wî yên çîrokan bi navên »Şevbihêrkên şevên xalî« (2001) »Duaya êvarê« (2003) hatine weşandin.

ENWER MEHEMED TAHIR

Enwer Mehemed Tahir di sala 1949an de li gundê Tîtê, nêzîkî bajarê Duhokê hatiye dinyayê. Serî, navî û berhevî li Duhokê xwendiyê û di sala 1974an de beşê kurdî li zanîngeha Bexdayê bi dawî aniyê. Wî destpêkê bi zimanê erebî dinivîsî û yekem çîroka xwe di sala 1967an de belav kiriye. Paşê dest bi nivîsîna kurdî kiriye û yekem çîroka xwe di sala 1972an de, di kovara Hîvî de –li Duhokê derdiket– belav kiriye. Gotarên rexneyî û nivîsînên xwe di kovar û rojnameyên kurdî de belav kirine, di festîvalên edebî de, li Kurdistana başûr, beşdarî kiriye.

Heta niha du pirtûk çap kirine:

Ev çîroke bi dîmahî nehat, Kurdistana başûr, 1983.

Çend gotarekêt rexneyî, Kurdistana başûr, 1988.

Her wisa berhemên wî yên amade ji bo çapê ev in:

Kitêbeke kurteçîrokan. / Kitêbeke çîrokên zarokan.

Ew endamê Yeketiya Nivîskarên Kurd e û niha jî li Kurdistana başûr dijî.

EREBÊ ŞEMO

Erebê Şemo di 23.10.1897an de li gundê Susuzê li qeza Qersê, ku di wê heyamê de di bin destelatiya Rûsyayê de bû, hatiye dinyayê.

Erebê Şemo xwendina xwe ya ewil diqedîne. Di sala 1913an de, dema ku 16 salî bû derbasî ser karê paletiyê dibe.

Di sala 1914an de wexta destpêka şerê cîhanê yê ewil heta sala 1917an, Erebe Şemo ku xên ji zimanê dê, welê jî bi rûsî, tirkî, yunanî û ermenî zanîbû. Pişt re jî demeke dirêj di komîteya navendî ya partiya komunîsta Ermenistanê de cih digire.

Di sala 1931ê de Erebe Şemo li Leningradê rastî Qanatê Kurdo tê û hevaltîyeke baş di navbera wan de tê sazkirin. Ji wir dest bi xebata literatûrî û ilmî dike. Li wê derê nivîsên di derheqa problemên zimanê kurdî de hazir dike û li Ermenistanê çap dike.

Di sala 1937an de ji aliyê Stalîn ve tê sirgûnkirin, wî dişînin kenarê Okêrna cemidî. Heta sala 1956an ew li wê derê dimîne.

Piştî mirina Stalîn ew azad dibe û careke din vedigere Ermenistanê.

Sala 1966an ew romana xwe ya dîrokî Dimdim belav dike. Sala 1967an jî ew li Moskovayê berhevoka Hikayetên Gelê Kurd û romana xwe ya bi navê Riya Bextewar neşir dike.

ESKERÊ BOYÎK

Eskerê Boyîk di sala 1941ê de li gundê Qundexsazê (niha Riya Teze), li Ermenistanê hatiye dinyayê.

Berê li gundê xwe, paşê li gundê cîran: Elegezê xwendina navîn standiye. Sala 1966an Enstîtuya bajarê Yêrêvanê ya Malhebûna Gundîtiyê xelas kiriye. Teza kandîdatê ulmê ekonomiyê standiye. Gelek berhemên wî yên ilmî (pirtûk, biroşûr, gotar) di derheqê pirsgerêkên aboriya malhebûna gundîtiyê de bi zimanê ermenî û rûsî çap bûne.

Di salên 60î de helbest û gotarên wî di rojnameyan de çap bûne, di radyoyê de hatine weşandin.

Heta niha ev pirtûkên wî hatine weşandin:

Şiverê, helbest, Yêrêvan, 1966. / Kulîlkên Çiya, helbest, Yêrêvan, 1975. / Sinco keça xwe dide mêr, şano, Yêrêvan, 1980. / Mem û Zîn, şano, Stokholm, 1989. / Tîrênc, (di berhevoka BAHAR de), helbest, Yêrêvan, 1987. / Li Çiya, kurteçîrok, Yêrêvan, 1991. / Duaya Serê Sibê, helbest, Roja nû, 1997. / Oda Çîrokan 1, helbestên zarokan, Roja nû, 1997. / Kulîlkên Birîndar, helbest, Stockholm, 1998. / Govenda Herfan, helbestên zarokan, Stockholm, 2002.

Eskerê Boyîk niha jî li Almaniyayê dijî.

EVDILE KOÇER

Evdile Koçer di sala 1977an de li gundekî Sêrtê hatiye dinyayê.

Ew li »Anadolu Universitesi Kamu Yonetimi« dixwîne.

Heta niha gelek nivîs û çîrokên wî di kovar û rojnameyên mîna Jiyana Rewşen, Pîne, Nûdem, Azadiya Welat, Firatta Yaşam, Hîwa... de derketine...

Her weha gelek nivîs jî li ser înternetê: »Mehname, Avesta, Amudê« derçûne...

Pirtûka wî a bi navê »Govendistan« ku ji nivîsên wî ên mîzahî pêk tê, di nav Weşanên Pêrî de derket...

FAWAZ HUSÊN

Fawaz Husên di sala 1953an de li binya xetê hatiye dinyayê. Ew ji sala 1978an heta bi 1992an li Parîsê li unîversîteya Sorbonnê dixwîne û di sala 1988an de dibe doktorê ziman û edebiyata firansî. Fawaz Husên endamê Yekîtiya Nivîskarên Swêdê û endamê Rêxistina Nivîskarên Fransayê ye. Ew li Parîsê dijî.

Kitêb û wergerên Fawaz Husên:

Siwarên êşê. Kurteçîrok. Stockholm, weşanxaneya Welat, 1994. / Biyanî. Wergera L'Étranger, berhema Antonio Camus. Stockholm, weşanxaneya Nûdemê, 1995. / Mîrzayê

Piçûk. Wergera Le Petit Prince, berhema A. de Saint-Exupéry. Stockholm, weşanxaneyê Nûdemê, 1995. / Le Fleuve. Kurteçîrok. Parîs, weşanxaneyê Méréalê, 1997. / Dîroka edebiyata firansî, sedsala hivdehan û hîjdehan. Antolojî. Stockholm, weşanxaneyê APECê, 1998. / La Poursuite de l'ombre. Wergera Siya Evînê, romana Mehmed Uzun. Parîs, weşanxaneyê Phébus'ê, 1999. / Chroniques boréales. Kurteçîrok. Parîs, weşanxaneyê L'Harmattanê, 2000. / Kurdên Haymanayê. Gotara Georges Perrot. Werger û amadekirin. Stockholm, weşanxaneyê APECê, 2000. / Amîdabad. Kurteçîrok. Stembol, weşanxaneyê Avestayê, 2001.

FAZIL UMER

Fazil Umer di sala 1962an de, li gundê Girreşê, nêzikî bajarê Zaxoyê hatiye dinyayê. Serî, navî û berhevî li çendîn gund û bajaran xwendiyê û di sala 1986an de, pişka nojdariyê li zanîngeha Mûsilê bi dawî aniye û niha jî li Duhokê doktoriye diki. Wî di sala 1980ê de çîrokên xwe di kovar û rojnameyên kurdî de belav kirine.

Heta niha kitêbeke kurteçîrokan bi navê 'Kalê peşêman' çap kiriye.

Fazil Umer niha li Kurdistanê başûr dimîne.

FELAT DILGEŞ

Felat Dilgeş di sala 1965an de li gundekî Pasûrê (Qulpê) yê bi navê Duderya hatiye dinyayê. Xwendina xwe ya seretayî û navîn li Farqînê, ya lîseyê li Licê temam kir.

Li Unîversîteya Stenbolê felsefe û siyasetzanî xwend. Di sala 2000î de, li Unîversîteya Stenbolê, di warê siyaseta navnetewî de doktoraya xwe temam kir. Heta niha di gelek kovar û rojnameyan de nivîs nivîsîn, stûnnivîskarî kir. Di sala 2002an de, di derxistina kovara edebî û kulturî Gulistanê de, roleke girîng leyist û berpirsiyartiya wê ya giştî kir.

Kitêbên wî:

Kula Dêrsimê (1992-şano).

Rojnameya Kurdî ya Pêşîn Kurdistan (1988-Lêkolîn).

Dilşa (2002-çîrok).

FERHAD PÎRBAL

Ferhad Pîrbal di sala 1961ê de li Hewlêrê hatiye dinyayê. Di sala 1983an de li Unîversîteya Selahadînê (Kurdistanê Iraqê) beşa ziman û edebiyata kurdî temam kiriye. Di sala 1986an de derket derveyî welêt. Li Parîsê li Unîversîteya Sorbonne Edebiyata Kurdî (Îrannasî) xwend.

Piştî salên 1990î vegeriya Kurdistanê. Li Hewlêrê dezgeha kulturî »Mala Şerefxanê Bedlîsî«
ava kir.

Kitêbên Ferhad Pîrbal:

Mal ava ey welatê min (şano, 1984).

Sibeha te bi xêr ey xerîbî (şano, 1988).

Exil (şîr, 1994).

Serçavkanî Kurdistan (lêkolîn, 1998).

Wêneyên kurd ji arşîva kurdnasên ewrûpî (Lêkolîn, 1999).

Manîfestoya duwem î wêran spiyên nav reş–reşên nav spî (Şîr, 1999).

Zêrê nav zibil (wergera nivîsên rojhilatnasan li ser kurdan, ji fransî werger, 1999).

Încîl di Dîroka Edebiyata Kurdî de (1857–1957).

Destpêkên serhildana pexşana kurdî (Lêkolîn, 1999).

Cudahî (Tevî neh şairên hewlêrî, 1999).

Petaxurekan (Çîrok, 2000).

FERHAD SHAKELY

Ferhad Shakely di sala 1951ê de li başûrê Kurdistanê, li bajarê Kerkûkê hatiye dinyayê. Ew li Kurdsitanê di salên 1973–74an de di rojnameya Birayetî de dixebite û li Swêdê jî di hundirê deh–panzdeh salan de bi kurdî û swêdî du kovaran ‘Svensk–Kurdisk Journal 1985–1989 û Mamostayê Kurd 1985–1996’ derdixe. Wî heta niha pênc kitêbên şîran û kitêbeke kurteçîrokan bi kurdî weşandine û heft kitêbên zarokan jî ji swêdî wergerandine zimanê kurdî. Wî bi swêdî jî kitêbeke şîran û du antolojî weşandine. Wekî din bi nave Kurdish Nationalism in Mem û Zîn of Ahmed–i Khani kitêbeke bi îngilîzî derxistiye.

Ferhad Shakly niha li Swêdê dimîne û li Unîversîteya Uppsalayê mamostetiya zimanê kurdî dike.

FEWAZ EBDÊ

Fewaz Ebdê di sala 1961ê de li gundekî nêzîkî Qamislo bi navê »Niqare«
hatiye dinyayê.

Wî xwendina destpêkê li gund qedandiye, ya navîn û lîse jî li Qamişlo xwendiyê.

Di sala 1980ê li zanîngeha Şamê zimanê erebî (tore û edebiyata erebî) xwend.

Di sala 1995an de li binxetê xelata Koma Xanî ya çîrokê wergirt. Bi navê »Xewaro«
kitêbeke wî ya kurteçîrokan çap bûye.

Fewaz Ebdê digel çend hevalên xwe di sala 1986an de tiyatro bir gundan û di hizûra gundiyan de pêşkêş kir.

Fewaz Ebdê niha li Qamişlo dijî.

FEWZÎ BÎLGE

Fewzî Bîlge di sala 1962an de li Mêrdînê, li Dêrika Çiyayê Mazî hatiye dinyayê. Di heman salê de malbata wî koçî Qoserê kirine. Heya perwerdehiya xwe ya lîseyê qedandiye li wê derê maye. Di 1978an de li Unîversîta Stenbolê, beşa edebiyatê xwend. Heya ku dibistana xwe ya duyem, li Unîversîta Marmarayê beşa zanisteyên civakî, di sala 1987an de qedand di ajansên girafîkî de xebitî.

Ji edebiyatvanekî bêtir weke wênesaz tê naskirin û hezkirin. Wî li çar aliyên welêt bi dehan pêşengeh li dar xistine. Şeş-heft salan di navendên çand û hunerî de di gelek beşan de, bi taybetî jî li beşên hunerên şewekariyê berpirsiyarî girt û gihaşt gelek xebatên serkeftî. Bi sedan nivîs û xebatên wî yê wêneyan di kovar û rojnameyên kurdan, weke Nûdem, Pelfn, Roj, Medya Güneşi, Jiyana Rewşen, Kevan, Tîroj de hatine weşandin.

Ev sêzdeh sal e bi keçikeke dêrikî, xweşik, arkeolog re zewiciye. Bi navên Sultan Stêra û Serhat Berzan du zarokên wan hene.

Ev çend salên dawiyê li Batmanê dijî, di kargeha xwe ya hunerên şewekarî de gelek şagirt gihandine. Ev sê salên dawiyê weke çîroknivîsekî tevdigere û pirtûka xwe ya yekemîn jî dosyayên xwe yê çîrokan yek, bi navê »Jidilara« di 2002an de weşand. Di demeke kin de albumeke wî ya ku jî wêne û nivîsarên şîroveyên wêneyên wî pêk tê wê bigihêje xwendevanan.

FIRAT CEWERÎ

Firat Cewerî di sala 1959an de li gundekî Dêrika Çiyayê Mazî hatiye dinyayê, di salên heftêyî de digel malbata xwe li Nisêbînê bi cih bû, di 80ê de koçî Swêdê kir û heta niha jî li Swêdê dimîne. Wî berî 80ê dest bi nivîsandina kurdî kir, deh salan kovarek bi navê Nûdem derxist, di şaxên cihê de li dor deh kitêban nivîsandine û deh-donzdeh kitêb jî wergerandine zimanê kurdî.

FÛAD TEMO

Ev çîroka Fûad Temo ji kovara Rojî Kurd, no:1 (Hezîran 1329=1913) r:25-26 û no:2 (Temmuz 1329=1913) r: 24-25 hatiye girtin ku bi herfên erebî ya alfaba osmanî hatiye nivîsîn.

Wek ji dawiya çîrokê jî tê famkirin ku çîrok hê jî xelas nebûye. Her çendî di hejmara 2an a kovara Rojî Kurd de dinivîse »dawî heye«, lê mixabin dawiya çîrokê ne di hejmara 3an û ne jî

di hejmara 4an a kovarê de heye. Her weha navê çîrokê jî nehatiye nivîsîn. Tenê »çîrok« hatiye nivîsîn. Lê Mahmûd Lewendî di tîpguhêziya wê de navê »Şewêş« li çîrokê kir û me jî her »Şewêş« hişt.

Fûad Temo ronakbîrekî kurd e ku ji bajarê Wanê ye û kurê mebûsê Wanê Tewfîq Begê Wanî ye. Li Stenbolê digel ronakbîrên kurdan ew jî yek ji aktîfîrîn kesan e ku beşdarî kar û barên siyasî û kulturî yên kurdan dibe. Di komele û kovarên kurdan de dixebite. Di 1912an de digel Qedrî Cemîl Paşa, Cerrahzade Zekî Beg û hin ronakbîrên din, li Stenbolê yekemîn komela xwendekarên Kurdan; Civata Telebeyên Kurdan–Hêvî'yê datînin.

HASAN KAYA

Hasan Kaya di sala 1964an de, li Navçeya Nisêbîna ku li ser Mêrdînê ye hatiye dinyayê. Heta bi lîseyê li wir xwendiyê. Piştî ku du salan li »Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi« xwend dev jê berda û çar salan »Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı« xelas kir û dîplomaya Lîsansê wergirt. Çar salan li lîseyê mamostetîya edebiyatê kir.

Di sala 1993yan de Li Edenê şaxê navenda Çanda Mezopotamya ava kir. Li wir sê salan serokatiya vê saziyê kir û dersên zimanê kurdî dan. Pişt re li Mêrsînê damezrêneriya şaxê Navenda Çanda Mezopotamya kir. Dawî, di sala 1996an de li Enstîtuya kurdî ya Stenbolê xebata xwe domand û şeş salan serokatiya Enstîtuya kurdî kir.

Bi navê Girnewas pirtûkeke kurteçîrokan nivîsî. Tevî Zana Farqînî û Samî Tan, bi kurdî, tirkî û inglîzî 'Em Zimanê Kurdî Binasin' pirtûkek amade kir.

HELÎM YÛSIV

Helîm Yûsiv di sala 1967an de li Amûdê (binya xetê) hatiye dinyayê. Wî li Unîversîteya Helebê xwendina hiqûqê qedandiyê û ji sala 2000î û vir ve li Almanyayê dijî.

Heta niha ev berhemên Helîm Yûsiv çap bûne: Mêrê avis, çîrok, 1991 bi erebî, 1997 bi kurdî. / Jinên qatê bilind, çîrok, 1995 bi erebî, 1998 bi kurdî. / Mirî ranazin, çîrok, 1996 bi kurdî, 1998 bi tirkî. / Sobarto, roman, 1999 bi kurdî û erebî.

Wekî din çend çîrokên Helîm Yûsiv bûne tiyatro û wî herweha li Sûriyê di antolojiyeke çîrokên Sûriyê de jî cih girtiye.

HESENÊ METÊ

Hesenê Metê di sala 1957an de li Erxeniya Diyarbekirê hatiye dinyayê. Ev zêdeyî bîst salî ye jî ew li Swêdê dijî. Kitêbên Hesenê Metê yên ku heta niha çap bûne ev in:

Smîrnoff, çîrok, 1991. / Labîrenta cinan, roman, 1994. / Epîlog, çîrok, 1998. / Ardû, çîrokên gelêrî, 1991. / Tofan, çîrok, 2000. / Keça Kapîtan, Pûşkîn (werger) 1998. / Merivên reben, Dostoyovskî (werger) 1991.

HESENÊ QIZILCÎ

Hesenê Qizilcî di sala 1914an de li gundekî di navbera Bokan û Mehabadê de hatiye dinyayê. Di nav malbatek zana de mezin bû. Li ber detsê mamê xwe hînî farisî û erebî bû, lê meletî nekir. Piştî avakirina PDKê bû endamê partiyê. Di dema avakirina komara Mehabadê (1946) Qizilcî sernivîskariya kovara Helale kir û di kovara Kurdistanê de nivîsî. Piştî hilweşandina komarê, derbasî Kurdistana Iraqê bû, paşê derket derveyê Kurdistanê. Bi ketina rejîma Şah re, di 1979an de vegeriya Îranê. Ew endamê Tudeh û berpirsiyarê rojnameya Namêyê Mardom bû. Di sibata 1984an de hat girtin. Ji hingî heta niha kesî tu xeber jê nestand, kes nizane çi pê hat û li ku ye.

HESENÊ SILÊVANÎ

Hesenê Silêvanî di sala 1957an de, li gundê Tirkija, devera Silêvaneya, nêzîk bajarê Zaxoyê, hatiye dinyayê. Piştî şikestina şoreşa kurdî di sala 1975an de, li başûrê Kurdistanê, hukumeta Îraqê gundên wan şewitandin û ereb anîne şûnê. Lewra ew ji neçarî ber bi bajarê Mûsilê çûn. Di sala 1975an de dest bi nivîsîna helbest û kurteçîrokên kiriye û di rojname û kovarên kurdî de belv kirine. Heta niha ev berhem çap kirine:

Hozanên Sava. Helbest 1991, Kurdistana başûr.

Balûlka Şekrê. Kurteçîrok 1994, Swêd. / Çîrok û helbest, ji welatê Nêrgiza. Bi zimanê erebî. / Gulistan û şev, roman.

Hesenê Silêvaniyê niha li Kurdistana başûr dijî.

HÊVÎDAR ZANA

Hêvîdar Zana di 29.12.1976an de li bakurê Kurdistanê li bajarê Nisêbînê hatiye dinyayê. Piştî kuştina birayê xwe Zana di 14 saliya xwe de tevî gerîla dibe û derdikeve çiyê.

Di sala 1993an de di redaksiyona radyoya Dengê Kurdistana Serbixwe de cihê xwe digire û nûçe û programan pêşkêş dike.

Di sala 1996an de di televîzyona MEDê de nûçeyên kurdî pêşkêş dike û moderatoriya programan dike.

Gelek çîrok, gotar û serpêhatiyên wê di gelek kovar û rojnameyên kurdî de hatine weşandin.

HUSEIN MUHAMMED

Husein Muhammed sala 1980ê li gundekî nêzî Zaxoyê li başûrê Kurdistanê hatiye dinyayê. Ew ji sala 1994an şûnde li Fînlandayê dimîne û niha li zankoyê dadweriyê (hiqûqnasiyê) dixwîne û ji daîreyên cor–bi–cor ên kargêrî (îdarî) yên Fînlandayê re tercumaniya zimanê kurdî (kurmancî û soranî) û zimanê tirkî dike.

Husein sala 1995an dest bi nivîsîna bi kurdî kiriye. Ta niha berhemên wî di çendîn kovar û rojnameyan de belav bûne. Ew ji 1999an ve yekemîn kovara kurdî ya xwerû–elektronîkî, Mehnameyê, bi rêya Internetê diweşîne. Tevî ku Husein hem helbest, hem kurteçîrok û hem jî gelek gotar nivîsîne jî, ew herî zêde wek wergêr tê nasîn. Wî berhemine Xelîl Cibran, Anton Çexov, Shakespeare û gelek ji nivîskarên din ên li hemî cîhanê navdar bi zimanê kurdî arasteyî xwendevanan kirine. Husein herwiha ferhengokek peyvên dadwerî ya kurdî–îngilîzî amade kiriye. Niha ew li ser ferhengokek soranî–kurmancî dixebite.

HUSÊN ARIF

Husên Arif di sala 1926an de li başûrê Kurdistanê, li bajarê Silêmaniyê hatiye dinyayê. Wî li Bexdayê hiqûq xwend û bû avûkat. Ew îro yek ji çîroknivîsên başûr yê bijarte tê hesêb. Digel nivîskariya xwe ew di kovar û rojnameyên bi navê Roşinbîrî nû, Nûserî kurd, Hawkarî û Karwan de jî xebitî ye.

Husên Arif di sala 1957an de bi çîroka xwe »Çaya şêrîn« xelata kovara Şafaq ya çîrokê wergirt.

Heta niha bi çendan kitêbên Husên Arif yên kurteçîrokan û romanên wî hatine weşandin. Wekî din wî li ser prosaya kurdî xebateke girîng û bingeîn kiriye.

Husên Arifê ku kitêba Machiavelli »Mîr« jî wergerandiye kurdî, niha li Kurdistana Iraqê dijî.

ÎBRAHÎM SEYDO AYDOGAN

Îbrahîm Seydo Aydogan di sal 1976an de li Qiziltepeyê hatiye dinyayê.

Heta niha ev berhem nivîsandine: Wechê te Diyarbekirê tîne bîra min (helbest, 1996–2002, neçapbûyî). / Reş û spî (roman, 1999, weşanên Dozê). / Hezkiriya Xwedê (çîrok, neçapbûyî). / Leyla Fîgaro (roman, 2003).

JAN DOST

Jan Dost di sala 1965an de li bajarê Kobanî hatiye dinyayê. Xwendina xwe heta lîseyê li Kobanî qedandiye. Ji sala 1985an heta 1988an li zanîngeha Helebê fakulta zanistê beşê Biyolojîyê xwendiyê, lê tamam nekiriye.

Ji berhemên Jan Dost: Kela Dimdim 1991 Bonn- Istenbol. / Sazek ji çavên Kurdistan re – helbest 1994./ Wergerandina Mem û Zînê bi erebî 1995. / Mehabad ber bi olimpiyada xwedê-Istenbol 1996 helbesta Selîm Berekat wergerandin bi kurdî.

Bedayiulluxe ferheng Kurdî-Erebî wergerandin ji Farisî, 1997.

Elhedîqe el Nasiriyye, wergerandin ji farsî, bi erebî Hewlêr 2002.

Û niha romaneke wî li ber çapê ye.

Her weha gelek helbest û lêkolîn bi erebî û kurdî di rojname û kovarên cihê de weşandine.

Çîroka wî ya yekem Xewna Şewitî sala 1993an di pêşbirka kurteçîroka Kurdî de li Sûriyê xelata yekem stand.

Jan Dost ji sala 2000î de li Almanyayê dijî.

KAMRAN BEDIR-XAN

Kamran Bedir-Xan di 21ê tebaxa 1895an de li Stenbolê hatiye dinyayê. Wî li Almanyayê doktoraya xwe ya hiqûqê da. Paşê li Bêrûdê bi cih bû û li wir avûkatî kir. Ji bilî ku gelek nivîs û wergerên wî di kovara Hawarê de hatine weşandin, wî di sala 1943an de li Bêrûdê rojnameyên Roja Nû û Stêr derxistin.

Kamran Bedir-Xan di sala 1947an de çû Firansayê û li wir sazgeha lêkolînerî ya kurdî ava kir. Di wan deman de jî li Unîversîteya Parîsê dest bi hînkirina zimanê kurdî kir.

Wî di mijarên cihê de, bi zimanên cihê zêdeyî sih kitêbî nivîsandin. Herçiqa kitêbên wî ên kurteçîrokan tunebin jî, wî kurteçîrok jî nivîsandine.

Kamran Bedir-Xanê ku hemû jiyana xwe dabû kultur, ziman û edebiyata kurdî, di sala 1978an de li Parîsê wefat kir.

KAMÎRAN HACO

Kamiran Haco di sala 1959an de, li Tirbespiya binxetê hatiye dinyayê. Xwendina seretayî, navendî û amadeyî li Tirbespiyê û Qamişlo temam kir... Sala 1983an xwendina endezyariyê beşê Mekanîk li zanîngeha Helebê qedand...

Ji destpêka salên 90î ve, wî dest bi nivîsandinê kiriye. Di kovar û rojnameyên wek: Gelawêj, Gurzek Gul, Stêr, Xunav, Metîn, Armanc, Pirs, Deng, Medya Güneşi, Çira û Nûdemê de nivîsî ye.

Ji dawiya sala 1997an ve li Swêd dijî û niha di redaksiyona kovara Rastî de dixebite.

Di sala 1977an de pirtûkeke wî ya kurteçîrokan bi navê Kelevajî di nav weşanên Avestayê de derketiye.

KEÇA KURD

Keça Kurd li binya xetê di maleke welatperwer de hatiye dinyayê.

Wê di navbera salên 72, 73, 74an de li zanîngeha Silêmaniyê beşê kurdî xwend.

Heta niha Keça Kurd ev berhemên li jêr weşandine:

Çîrokine helbijartî, Azîz Nesîn; ji erebî bo kurdî, sala 1990.

Xoybûn, Mihemedê Mele Ehmed, sala 1993.

Zayenda mê û nêr.

Lêkolînek li ser giramera zimanê kurdî, Kurmanciya bakur, sala 2001.

Helbest, heta niha dîwanek belav bûye, bi navê "Pela dawî" sala 2002.

Keça Kurd niha li Almanyayê dijî û di karê xwe yê nivîskariyê de berdewam e.

LOKMAN POLAT

Lokman Polat di sala 1956an de li Licê – qeza Diyarbekirê– hatiye dinyayê. Ew çend caran hatiye girtin û berdan. Di dawiyê de di giyabê wî de deh sal û nîv ceza danê. Wî beriya sala 1980yê li welêt belavokên siyasî û nûçeyên siyasî dinivîsand. Di sala 1984an de li Swêdê bi cih bû. Li Swêdê dest bi nivîsandina kurteçîrokan kir. Gelek kurteçîrokên wî di rojname û kovarên cihê yê kurdan de hatin weşandin.

Heta niha 14 pirtûkên wî derketine. Ji wan çar heb bi tirkî, neh jî xwerû bi kurdî ne. Pirtûkên bi kurdî ne sê roman û heft kurteçîrokan in. Lokman Polat ji bo zarokan jî 4 pirtûk wergerandine kurdî û kovarek bi navê Helwestê weşandiye.

Lokman Polat di destpêka damezrandina Komela Nivîskarên Kurd de cih girtiye û bûye endam û endametiya wî ya komelê hê jî dewam dike. Ew endamê PENa navnetewî û endamê Yekîtiya Nivîskarên Swêdê ye.

MAHABAD QEREDAXÎ

Mahabad Qeredaxî di 1966an de li bajarokê Kifrî yê girêdayî Kerkûkê li Başûrê Kurdistanê hatiye dinyayê. Di sala 1980ê yekem berhema wê ya helbestan hatiye belavkirin. Ji 1980 ta 1981ê ji ber nivîsîna helbestan ji alî be'siyar ve hatiye girtin û zindankirin.

Qeredaxî ji sala 1993anû vir ve li Swêdê dijî.

Pirtûkên wê yê çapkirî:

Helbest: 1. Nexşey diwarojî kirêkar / 2. Panorama / 3. Saxêlkey genmesamiye / 4. Mîdalya / 5. Hajey roh / 6. Snöfâglar.

Çîrok: 7. Fentazyay / 8. Koç.

Lêkolîn: 9. Le pêrawî jiyaneşewey afret da / 10. Azadkirdinî mêjû / 11. Ziman, raman û nasname / 12. Jin û komelge le qonaxî balindeyî Şêrko Bêkes da.

Wergerandin: 13. Şîr henaseşewey gerdûn e (helbijardeşewey le şîrî hawçerxî cîhan) / 14. Danpêdanêkî piyawane (komeleşîrokî Newal Se'dawî) / 15. Nanî jehrawî (şanonameşeweykî Vesselin Hanchev).

Pirtûkên perwerdeşeweyî bi hevkarîya hin nivîskarên dî: 16. Germiyan / 17. Bawegurrurr / 18. Dîlan.

MAHMÛD BAKSÎ

Mahmûd Baksî, di sala 1944an de li gundê Suphiyê ku bi ser Hezoya (Kozluk) Batmanê ve ye, hatiye dinyayê. Berî ku xwendina xwe ya li »Dicle Öðretmen Okulu« xelas bike, wî dev ji karê xwendinê berda. Di sala 1967an de cara pêşî li Batmanê di rojnameya Batman Gazetesi de dest bi karê rojnamegerîyê kir. Di sala 1968an de bû serokê TYPê (Partiya Karkeran a Tirkiyeyê) ya Batmanê. Di sala 1969an de bi navê Mezra Botan romana wî ya yekem li Stenbolê derket. Paşê di sala 1970yî de pirtûka xwe ya bi navê Sadi Akkiliç Davasý derxist. Sadi Akkiliç komunîstekî tirk bû û ji ber gotareke wî heft sal û niv cezayê hepsê lê birîbûn.

Mahmûd Baksî di wan salan de sendîkavan bû û wî karê xwe yê sendîkavaniyê li DÝSKê didomand. Karê wî ê sendîkavaniyê ji sala 1968an heta sala 1970yî dewam kir. Paşê bi hinceta ku ew kurdîtiyê dike û ji ber herdu pirtûkên wî ên ku hatin çapkirin, 15 sal cezayê hepsê lê hate birîn. Loma di 1970yî de ji bêmecaliyê mecbûr ma ku derbasî Almaniyayê bibe. Ew di sala 1971ê de jî li Swêdê bi cih bû.

Mahmûd Baksî li Swêdê jî vala nesekinî û heta dawiya jiyana xwe nivîsand. Wî heta niha 22 pirtûk nivîsandine û pirtûkên wî wergeriyane gelek zimanan. Lê Baksî bi xwe bi sê zimanan; bi kurdî, tirkî û swêdî dinivîsand. Hin ji kitêbên Baksî ên bi kurdî ev in; Zarokên Îhsan (1978), Hêlîn (1984), Gundikê Dono (1988).

Mahmûd Baksî di 19ê meha 12an ya 2000î de li Stockholmê wefat kir û niha li Diyarbekirê veşartiyê.

M. ALÎ K.

M. Alî. K. di sala 1964an de li Zoravaya Nisêbînê hatiye dinyayê, di sala 1983an de hatiye Swêdê û niha jî li Swêdê dijî. Bi navê Mehkûm kitêbeke wî ya kurteleşîrokan heye.

MEHEMED DEHSIWAR

M. Dehsiwar di sala 1959an de li Batmanê hatiye dinyayê. Wî xwendegeha pêşî, navî û lîse li wir xwendiyê. Hê di xortaniya xwe de ketiya nav sefên welatperwerî û şoreşgeriyê. Piştî cûntayê ew mecbûrî derketina dervayî welêt bû û niha li Swêdê, li Stockholmê dijî. Piştî bicîbûna li Stockholmê û îmkânên xwendin û nivîsandina bi zimanê kurdî, hewil da ku di vî warî de kar û xebatê bike. Wî digel vê, pêşî xwendegeha grafîkê ku di warê amadekirin û çapemeniyê de mirov digihîne û du sal bû, kuta kiriye. Paşê wî li Unîversîteya Stockholmê »pêwendiyên navneteweyî« (international relations) xelas kir û beşek jî ji »siyasalê« (political science) xwend. Niha jî bi teza xwe ya di vî warî de mijûl e. Ew di nav cîhana pirtûkan de, li Pirtûkxaneyê Navneteweyî kar dike û di wir de berpirsiyarê beşa pirtûkên kurmancî û tirkî ye.

Ji bilî romana bi navê »Çirîskên rizgariyê« ferhengeke zarokan jî amade kiriye û di kovarên kurdî de çîrok û nivîsên wî jî derçûne. Ew her wiha wergeriyê jî dike û ta niha sê pirtûk ji swêdî (ji nivîskarê swêdî yê bi nav û deng Henning Mankell) wergerandine kurdî.

MEM

Mehammed Mewlûd (Mem) di sala 1927an de li Şeqlewê, li Kurdistanê Iraqê hatiye dinyayê. Wî di salên xwe yên xortaniyê de çîrokên xwe di kovar û rojnameyan de dane weşandin. Heta niha du cild çîrokên Mem hatine weşandin. Cildê yekê di sala 1970ê de û cildê dudan jî di sala 1984an de hatiye weşandin.

Mem di sala 1987an de wefat kir.

MEŞAL TEMO

Meşal Temo di sala 1957an de li gundekî biçûk ji herêma Dirbêsiyê (rojavayê Kurdistanê) hatiye dinyayê.

Wî di sala 1980ê de li zanîngeha Helebê xwendina endezyariya çandiniyê qedandiyê. Ji sala 1972an û vir ve tevî çalakîyên tevgera kurdî bûye. Ew yek ji wan kesan e ku »Navenda Celadet Bedir-Xan a rewşenbîrî« li Qamişlo di 10-12-2000î de ava kiriye.

Pirtûkên wî ên çapkirî: Gotina dawî (bi erebî). / Nerîn û helwest (bi erebî).

Pirtûkên wî ên ku li ber çapê ne:

Rûpelên zemîna welatekî bê welat (bi kurdî). / Gopalê sor, çîrok (bi kurdî). Meşal Temo niha li Qamişlo dijî.

MEHEMED FERÎQ HESEN

Mihemed Ferîq Hesên di sala 1941ê de li gundê Qazanqayê girêdayî bi Qeredaxê ye hatiye dinyayê. Xwendina destpêkê li Qeredax û navendî li Helebce û xwendina Akademî ya Mamostayan li Silêmaniyê bi dawî aniye. Salên 1979–82an endamê Desteya Birêvebir ya Yekîtiya Nivîskarên Kurd/tayê Silêmaniyê bû. Sala 1989 çîroka »Nêgiz bûka Kurdistan« ku ji derhênana Ce'fer Elî ye û yekemîn filmê sînemayî yê kurdî (35 mlm) e, nivîsiye? Sala 1991ê (piştî serhildanê) serokê tayê Silêmaniyê yê Yekîtiya Nivîskarên Kurd bû. Ji sala 1998an û vir de li Danîmarkayê dijî. Kitêbên çêrokan ku weşandine Sêberî Espeşê 1978 Silêmanî, Ristêk Zengîyaneî Awî 1979 Bexda, Perîxan 1991 Swêd, Dûrbîn 1992 Swêd, Bapîrê Kurdo 1992 (çîrokên zarokan) Swêd.

Kitêbên din yê çêroknivîsî: Huner û Meselekanî Serdem 1985 Silêmanî, Memleketî Masî 1997 Hewlêr, Deselatî çwarem 1998 Hewlêr, Dujminî Gel (werger) 1986 Bexda, Melî Awat (werger) 2002 Hewlêr.

MEHMET SANRI

Mehmet Sanrî di sala 1967an de li gundê bi navê Gundik ku girêdayî Şirnexê ye hatiye dinyayê.

Di sala 1988an de dest bi karên nivîsandin û rojnamevanîyê kiriye. Niha jî sergerînendeyê (yayin yonenmeni) kovara Serbestî ye ku li Stenbolê bi zimanê tirkî derdikeve.

MELE MEHMÛDÊ BEYAZÎDÎ

Mele Mehmûdê Beyazîdî di sala 1797an de li bakurê Kurdistanê hatiye dinyayê. Beyazîdî yek ji wan kesan e ku di sedsala hîjdehan de dest bi nivîsandina nesra kurdî kiriye. Wî kitêbek bi navê Adetên kurdan nivîsandiye û Şerefnameya Şerefxanê Bedlîsî wergerandiye kurmançî. Mele Mehmûdê Beyazîdî herweha gelek çîrokên gelêrî jî nivîsandine.

MIHEMED MUKRÎ

Mihemed Mukrî di sala 1949? de li Kurkûkê hatiye dinyayê. Ew edebiyatvanekî piralî ye. Ew helbest, çîrok û romanên dinivîsîne. Digel du romanên bi navên »Segwir« û »Heres« wî çend kitêbên din jî nivîsandine.

Mihemed Mukrî niha li bajarê Silêmaniyê dimîne

MUSTAFA AYDOGAN

Mustafa Aydogan di sala 1957an de li Qiziltepeya Mêrdînê hatiye dinyayê. Ew di sala 1985an de li Swêdê bi cih bû û heta niha jî her li Swêdê dimîne.

M. Aydogan li Swêdê ket nav tevgera kulturî û heta niha ji Jack London, Yeşar Kemal, Aziz Nesin, Edîp Karahan, Ann Eriksson û Orhan Pamuk kitêb wergerandine û bi xwe jî bi navê Pêlên Bêrîkirinê û Berê gotin hebû du kitêb nivîsandine. Wekî din Aydogan di kovar û rojnameyên cihê de li ser mijarên cihê gotar nivîsandine.

NECÎBE EHMED

Necîbe Ehmed di sala 1954an de li bajarê Kerkûkê hatiye dinyayê. Wê li zankoya Silêmaniyê ziman û edebiyata kurdî xwendiyê. Ew ji sala 1975an û vir ve dinivîsîne û di nivîsandinê de yek ji jinên pêşeng û xwediye dengêkî taybetî ye.

Necîbe Ehmed heta niha çend kitêbên helbestan, kitêbeke çîrokên û hin kitêbên wergerê weşandine.

Ew niha jî li Kurdistana Îranê, li bajarê Seqizê dimîne.

NIZAR MEHEMED SEÎD

Nizar Mehemed Seîd di sala 1952an de li Duhokê hatiye dinyayê. Serî, navî û berhevî li Duhokê xwendiyê û peymangeha mamostatîyê li bajarê Mûsilê bi dawî aniyê. Ji sala 1973an û vir de dinivîsîne. Di sala 1978an de çîrokên xwe belav kirîne. Sala 1985an, kitêbeke kurteçîrokên bi navê »Aş« çap kiriye. Di piraniya rojname û kovarên kurdî de, lêkolîn û gotar belav kirine. Hinek berhemên edebî, ji zimanê inglîzî wergerandine kurdî. Ew niha li Hollandayê dijî.

NÛREDÎN ZAZA

Nûredîn Zaza di sala 1919an de li Madenê hatiye dinyayê û hê di zaroktiya xwe de ji cih û warê xwe koç dîke û li Sûriyê bi cih dibe. Ew li Sûriyê xwe digihîne Celadet Bedir-Xan û di kovara Hawarê de dest bi nivîsandina kurteçîrokên dîke.

Nûredîn Zazayê ku ji ber xebatên xwe yê siyasî gelek caran hatiye girtin, piraniya jiyana xwe li derveyî Kurdistanê bihurandiyê. Wî bi navê Şerê Azadî, Ma vie de kurde, Memê Alan û Keskesor (di nav weşanên Nûdemê de derket û weşanxanê ev nav li kitêba wî a kurteçîrokên kiriye) çar kitêb nivîsandine û hinek nivîsên wî ên ku nehatine weşandin jî hene.

Nûredîn Zaza li Swîsreyê bi cih bûbû, li wir zewicî bû, doktoraya xwe ya li ser filozofê fransîz Emanuel Monnier li wir kiribû û di sala 1988an de li wir wefat kir.

OSMAN SEBRÎ

Osman Sebrî di sala 1905an li gundê Narincê yê Kolîka Semsûrê hatiye dinyayê. Bavê wî serokê êla Mêrdêsiyan bû. Dema ku Osman Sebrî hê zarok bû, bavê wî di sala 1915an de çû ser dilovaniya xwe û ew li ba apê xwe yê ku bû serokê êlê, mezin bû.

Piştî Serhildana Şêx Seîd, Osman Sebrî jî digel herdu apên xwe Şukrî û Nûrî di sala 1926an de tê girtin. Herdu apên Osman Sebrî di zîndana Amedê de hatin darvekirin. Lê Osman Sebrî du salan di zindana Denizliyê de dimîne û piştî efûyeke giştî, di sala 1928an de tê berdan.

Di sala 1929an de careke din Osman Sebrî digel 26 serokên kurd, hat girtin lê dîsa zû hat berdan. Ew di 24. 12. 1929an de direve Sûriyeyê, du salan dibe endamê Partiya Xoybûnê û di kovara Hawarê de li ser mijarên cihê dest bi nivîsandinê dike.

Di sala 1954an de Osman Sebrî alfabeya kurdî ya latînî weşand û hin pirtûkên mîna; Bahoz, Dêrdên Min û çar Leheng nivîsandine. Dîsa pir helbestên wî yên ne çapkirî jî hene.

Di sala 1957an de Osman Sebrî digel hin welatparêzên kurd, di xebata damezirandina »Partiya Demokrat a Kurdî li Sûriyeyê« de cih digire û wek sekreterê partiyê tê hilbijartin.

Osman Sebrî roja 11-01-1993an wefat kir. Ew li gundê Berkevîrê, li binxetê veşartî ye.

PERWÎZ CÎHANÎ

Perwîz Cîhanî yek ji kurmancên Kurdistanê Îranê ye ku ji mêj ve di nav çalakiyên ziman û edebiyata kurdî de ye. Bi qasî xebatên li ser klasîkan û bi taybetî jî Mem û Zîna Ehmedê Xanî, ew bi edebiyata nûjen jî mijûl e. Wî heta niha kitêbên helbest, çîrok û romanên weşandine û di gelek kovar û rojnameyan li ser mijarên cihê nivîs nivîsandine. Perwîz Cîhanî niha li Swîsreyê dijî.

PÎR RUSTEM

Pîr Rustem di sala 1963an de li gundê Çeqela (Efrînê) hatiye dinyayê.

Xwendina endezyariyê di zanîngeha Helebê de kir, lê temam nekir.

Wî gelek çîrok û gotar di rojname û kovarên kurdî de belav kirine wek: Stêr, Pîrs, Zanîn, Aso, Azadiya Welat, Jiyana Rewşen, Armanc, Newroz... hwd.

Berhemên wî yên çapkirî: Çivîkên Beravêtî, Çîrok , ji weşanên kovara Aso, Beyrût, 1992. / Pilindir, Çîrok , ji weşanên kovara Aso, Beyrût, 1993. / Pûtvan, Çîrok , ji weşanên Merxê, Beyrût, 1998.

QADO ŞÊRÎN

Qado Şêrîn di sala 1967an de, li gundê Nehrozî ku dikeve herêma Qamişlo hatiye dinyayê. Wî li wir xwendina destpêkê xwend û di dû re û digel malbata xwe çû Qamişlo da ku xwendina xwe berdewam bike. Paşê jî çû bajarê Dêra Zorê da ku Enstîtuya Matemetîkê bixwîne. Wî çend salan karê mamostetiyê kir. Di sala 1995an de penaber bû û niha li Holandayê dijî.

Ew kurteçîrokan dinivîsîne û pirtûkek ji stranên hunermend Mihemed Şêxo (digel birayê wî Beha Şêxo) çap kiriye .

Wî gelek çîrok di rojname û kovaran de belav kirine, ji xwe gelek di malperên Internetê de jî.

Wî di sala 1982an de dest bi nivîsandinê kiriye.

Çîroka wî ya pêşî di dawiya salên heştêyî de di kovara Gurzek gul de belav bû.

Di van salên dawî de ew bêtir Qilçixan dinivîsîne, ew jî rexne ne.

QEDRÎ CAN

Qedrî Can di sala 1911an de li Dêrikê Çiyayê Mazî hatiye dinyayê, di sala 1931ê koçberî binya xetê bû û li Amûd û Qamişloyê bi cih bû. Di sala 1934an de li Sûriyê dest bi mamostetiyê kir, lê ji ber ramanên xwe yê netewî, pêşverû û piştgiriya doza gelê kurd, di navbera salên 1959–1961ê de hat hatgirtin. Di tîrmeha 1957an de li Moskovayê beşdarî mihîrcana ciwanên cîhanê bû. Di dema yekbûna Sûriyê û Misirê de, ji Şamê rêvebirîya çalakiyên radyoya kurdî li Qahîrê kir. Qedrî Can di 9–8–1972an de wefat kir û li goristana Şêx Xalid Neqşebendî ya li Taxa Kurdan li Şamê hate veşartin.

Qedrî Can yek ji hîmavêjê çîrok û helbesta kurdî ya modern bû, lê giringiya wergerê jî di bal û karên wî de diyar bû. Piraniya berhemên Qedrî Can di kovar û rojnamên kurdî, wek; Hawar, Ronahî û Roja nû de hatine weşandin.

RAÛF BÊGERD

Raûf Bêgard di sala 1942an de li bajarê Kerkûkê hatiye dinyayê. Wî bi salên biçûk dest bi nivîsandinê kiriye û di dawiya salên pêncî de çîrokên wî di kovaran de hatin weşandin. Bi navê Buwar û Hawar du kitêbên wî ên kurteçîrokan hene.

Rauf Bêgard gelek çîrokên Çexov jî wergerandine kurdî.

RIDWANÊ ALÎ

Ridwanê Alî di sala 1959an de li Cizîra binxetê hatiye dinyayê. Li Unîversîta Şamê sê salan beşê hiqûqê dixwîne, ji 1977an heta 1983an li Moskovayê Fakulta rojnamevaniyê dixwîne û ji 1987an û vir ve li Firansayê dijî. Ji kar û xebatên Ridwanê Alî yê berbiçav yek e ku kitêba

Zinar Silopî (Qedrî Cemîl Paşa) »Fî sebîl Kurdistan« ji zimanê rûsî wergerandiye erebî û bi navê Tilûrê Bêgane kitêbek ji kurteçîrokên xwe dane çapê. Tilûrê Bêgane di sala 1991ê de di nav weşanên Welat de belav bûye.

RIZALIYÊ REŞÎD

Rizaliyê Reşîd di sala 1929an de li paytextê Gurcistanê Tiblîsê hatiye dinyayê. Dema çar salî bû bi diya xwe re çûye Ermenistanê, gundê Kurekendê (niha Fêrîk) cem apê xwe Ehmê û pîrka xwe Xezalê. Rizaliyê biçûk li gundê xwe yê teze dest bi dibistanê dike. Du salên pêşin xwendin bi zimanê kurdî bû. Dû re di sala 1938/39an de xwendina kurdî ji mekteban tê hildan. Di dibistanên gundê kurdan de xwendin dibe bi zimanê ermenî. Loma careke din ji koma yekê dest pê dike. Piştî xwendina pêşin û navîn dest bi koleja mamostetiyê dike. Piştî xwendina kolejê dikeve Enstîtuya pedagojîyê, beşê dîrokê dixwîne û dibe mamoste. Di navbera salên 1956–93an de her li gundê xwe mamostetiyê zimanê kurdî dike. Ji sala 1962an heta 1993an midurê mektebê bûye.

Pedagog, dersdar Rizaliyê Reşîd di eynî wextê da şair û nivîskarekî berhemdar bû. Kitêba wî ya yekem »Ber bi tavê« di sala 1964a de li Rewanê çap bû. Du berhemên wî yê din jî »Xem û xeyal« (1982) û »Heyr û guman« (1989) wek pirtûk ronahî dîtine. Ji bilî van kitêban gelek berhemên wî wek helbest û çîrok di gelek rojname û kovaran de ronahî dîtine. Herweha ji sala 1955an heta vê dema dawî bi sedan gotar û helbestên wî di rojnameya »Rya teze« de çap bûne. Niha gelek helbest û kurteçîrokên wî yê neçapkirî ji bo çapê amade ne.

ROJAN HAZIM

Rojan Hazim ji Hekariya ye nêzîkî 25 salan e ku dem bi dem, di rojname û kovarên cuda yê kurdî de dinivîse. Baskê nivîskariya wî fireh e: Hem li ser pirs û pirsgerêkên rewşa welat ya polîtîk bi giştî, hem jî li ser dîsa bi giştî ziman, edebiyat, folklor û kultura kurdî lêkolîn, analîz û komentaran dinivîse. Li milê dî çîrok û novelan jî dinivîse. Helbet carna ji edebiyata cîhanê jî wergeran dike.

Endamê grûba KURMANCÎ ya Enstîtûya Kurdî ya Parîsê ye. Paralelî nivîskariya xwe, rojnamevaniyê jî dike.

Sala 1989an Weşanxaneya Xanî & Bateyî damezrandiye û heta niha jî edîtoriya wê dike. Ji beriya 1980ê heta niha gelek nivîs, nûçe û wergêrên wî bi navên cuda, di kovar û rojnameyên mîna Nûdem, Huner, Özgür Politika, Ek Politika, 2000'de Yeni Gündem û Hîwa de hatine weşandin. Ji 1980ê heta 1991ê jî redaktoriya rojname û kovarên Roja Gel, Bingeh û Hêza Welatparêz kiriye. Herweha ji 1989an heta niha jî, lêkolîneriya rojnameya KURMANCÎ dike.

Xebatên wî yên ku heta niha di nav weşanên »Weşanxaneya Xanî & Bateyî« û weşanxaneyên di de hatine weşandin jî ev in:

Masîvanê Kal û Masiyê Sor, A. Puşkîn, (Wergêr), Bilbil, H.C. Andersen, (Wergêr), (Weşanên Hans Reitzels, Danmark), Zimanê Çiya, Harold Pinter, (Wergêra M. Uzun, bi redaksiyona R. H.), Li ser Evdirehîm Rehmiyê Hekarî, Stêr, rojnameya Mîr Kamiran Bedir Xan, Stran & Sang, 6name, Pelatînk, H.C. Andersen, (Wergêr), Bîranîna Elî Kaşîfpûr, Zimanê Wêneya, Kürdistan'a Sevgiler (tirkî), (Weşanên Enstîtuta Kurdî ya Brukselê), Bîr û Raman, (W. E. K. ya Brukselê), Krîterên Kopenhagê, (W. E. K. ya Brukselê, Kovara Koerden, îlon 2002), Paşeroj, (W. E. K. ya Brukselê) û Devokê Hekarîya.

ROJEN BARNAS

Rojen Barnas ji Farqînê ye û di salên 60î de dest bi nivîsandina kurdî kiriye. Di dawiya heftêyan de bi hin hevalên xwe re kovara Tîrêj derxist, her di wan salan de kitêbeke şîran bi navê Li bandeva spêde weşand. Barnas bi wê kitêba xwe riyeke nû di şîra kurmancî de vekir û tesîr li gelek şairên nû kir. Rojen Barnas mîna gelek rewşenbîrên kurd mecbûr ma ku welatê xwe terk bike û piştî 80yî li Swêdê bi cih bû. Wî bi gelek navên cihê di mijarên cihê de nivîs nivîsandine. Barnas heta niha ev kitêb weşandine; Li bandeva spêde, Heyv li esmanê Diyarbekirê, Hingê, Milkê Evînê û Şîr –1– (berhevoka du kitêbên wî ne) weşandine. Wekî din Rojen Barnas di kovarên mîna Tîrêj, Hêvî û Nûdemê de gelek nivîs nivîsandine.

RONÎ WAR

Ronî War di sala 1969an de li gundekî Dêrika Çiyayê Mazî hatiye dinyayê. Du caran ketiye hefsa Diyarbekirê. Çar salan nûneriya Sendîkaya karkeran kiriye û niha jî di karekî fermî de dixebite. Çîrokên Ronî War di kovarên mîna Nûdem û Kevanê de hatine weşandin û kitêbeke wî ya kurteçîrokan li ber çapê ye.

ROŞAN LEZGÎN

Roşan Lezgîn di sala 1964an de li gundê Dingilhawa ya bi ser Licê ya Amedê ye, hatiye dinyayê. Ta niha gelek nivîsên wî; helbest, gotar, berhevkirinên folklorîk, werger, hevpeyvîn û çîrokên wî yên bi zaravên kurmancî û zazakî di rojname û kovarên mîna A.Welat, Jiyana Rewşen, Zend, Nûdem, Hîwa, Nûbihar, Vate, Gulistan û Ö.Politika de weşiyane. Kitêbeke çîrokan (Suskunun Gölgesinde – S. Samacy) ji tirkî û kitêbeke çîrokan a (Se Qetre Xun–S. Hîdayet) ji farisî bo kurmancî wergerandine. Kitêbeke wî a çîrokan ‘Adir Kewto Sêncê Rezan’ bi zaravê zazakî ku ji duwanzdeh çîrokan pêk tê niha ji çapê re tê amadekirin. Dîsa

xebatên amadekariya Ferhenga Îdyomên zazakî dike ku ta niha ji 1500î zêdetir îdyom civandine û şerha wan jî kirine.

Roşan Lezgîn li Amedê dimîne û bi zazakî, kurmancî, tirkî û farisî dizane.

SEBRÎ BOTANÎ

Sebrî Botanî di sala 1925an de hatiye dinyayê. Wî hemû jiyana xwe xistibû xizmeta ziman, edebiyat û çanda kurdî. Di gelek kovar û rojnameyên kurdî de li ser mijarên cihê dinivîsand û yek ji çalaktirîn kesayetiyên kurd bû. Ew di salmeziniya xwe de sirgûn bû û heta dawiya jiyana xwe li Norwecê dijiya.

Hin ji kitêbên Sebrî Botanî yên çapkirî ev in:

Şîn û Şadî, dîwan -1-

Dilistan, dîwan -2-

Dengê Metîn û Cûdî, dîwan -3-

Dibêjin, çîrok û çîvanok

Herweha nêzîkî deh kitêbên Botanî yên neweşandî jî hene.

SEDAT YURTDAŞ

Sedat Yurtdaş di sala 1961ê de li Amedê hatiye dinyayê. Dibistana sereta, navîn û lîse li Amedê xwend. Di ber xwendina xwe re demeke dirêj di gelek karên giran ên cûr bi cûr de xebitî.

Dû re »Ýstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi« qedand û li bajarê Amedê dest bi karê abûkatiyê kir. Di hilbijartina giştî ya sala 1991ê de, di îtifaqa HEP û SHPê de mîna parlamenterê Amedê hat hilbijartin. Lê, piştî ku di 1994an de DEP ji aliyê Dadgeha Bingehîn a Dewletê ve hate girtin, bi tevî S. Yurtdaş ve parlemteriya 13 hevalên wî jî betal bû û hate girtin. Piştî ku 16 mehan di zîndana Ulucanlar ya Ankarayê de girtî ma, cezayê 14 mehan lê hat birrîn.

Berhemên Sedat Yurtdaş yên ku heta niha çap bûne, ev in:

Orkestra Yeni Ezgiler Çalacak (Şiir – Belge yay. 1992).

Bir Gensoruda Parlamento Gerçeđi (Anýlar – Yurt yay. 1993).

Ýnsanlar Düşünceler Kavgalar (Anýlar– Öteki yay.1996).

Remo »Bitmeyen Sorgu« (Roman – Çiviyazýлары yay. 1998).

»Xelat« (Çîrok–Weşanên Siyê, 2002).

SERDAR ROŞAN

Serdar Roşan li gundekî (Hezan) li ser qezaya Licê di sala 1958an de hatiye dinyayê.

Li Diyarbekirê, Enstutuya Perwedekirinê xwend û bû mamosteyê Tarîx û Cografyayê; Li Swêdê jî du salan li Zanîngeha Bilind ya Mamostetiyê xwend.

Heta sala 1982an li Kurdistanê ma û di dawiya wê salê de hat Swêdê. Ji wê sala vir de li Stockholmê dijî.

Bi edebiyatê ve mijûl dibe, heta niha sê werger Çîrokên Hezar û şevekê, Mircana Qelew, Bi Xatirê Sîlehan û pitûkeke wî e çîrokan hatiye weşandin.

SERFIRAZ NEQŞEBENDÎ

Serfraz Alî Neqşebendî di sala 1952an de li Nehiya Bamernê –parêzgeha Dihok– de vera Behdîna hatiye dinyayê û ji binemaleke dîndar, ji Şêxên terîqata Neqşî ye.

Serfraz di nav pirtûk û peyamên welatparêziyê de mezin bû.

Xwendina xwe ya seretayî û navincî li de vera Behdîna bi dawî anî, paşê di sala 1981ê de ket Zankoya Silêmaniyê, Bekeluryus–Lîsans–li beşê–ekonomî û rêveberiya îdarî bi dest anî. Di sala 1996an de Lîsans ji rojnamevanîyê wergirt.

Di sala 1972an de li rojnama Birayetî dest bi nivîsandina bi zimanê kurdî û erebî kir, her weha li rojnama Hewkarî babetên edebî belav kirin. Di navbera salen 1986–89an de di kovara Karwan û kovara Tenduristî de komelendama destê rêveberiyê bû.

Di sala 1992an de rojnama Welat derxist.

Piştî ku ket mişextiyê li Almanyayê bi cih bû û di sala 1997an de li Bêrlînê bû sernivîsera rojnama Kurdistan.

Di sala 1997an de ket xebata PENa kurd û di 1998an de bû sekretera PENê.

Serfraz Neqşebendî di mijarên cihê de li dor deh kitêb nivîsandine.

SERKAN BIRÛSK

Serkan Birûsk li gundê Serêkaniya Omeriya hatiye dinyayê. Zaroktiya wî li Omeriya, deşta Mûşê û Nisêbînê derbas bûye. Piştî lîseyê, wî dest bi xwendina mîmariya peyzajê kir, lê ji ber sedemên siyasî wî zanîngeh nîvcî hişt.

Pêşî çû Almanyayê dû re jî li Swêdê bi cih bû. Wî li Swêdê dest bi nivîsandinê kir. Heta niha gelek berhemên wî wek helbest, çîrok û gotar di nava rûpelên kovarên mîna Avaşîn, Nûdem, Azadiya Welat, Jiyana Rewşen û pêvekên Özgür Politikayê de derketine.

Wek pirtûkên helbestan; Awirên Bi Hêvî, Xem Vedixwim Bi Tasa Sor Ji Demê hene. Wekî din jî, wî sê pirtûk; Moa û Pelle, Ciwanên Îro û Madîken ji swêdî wergerandine kurdî û di nava weşanên Nûdemê de dane weşandin.

Serkan Birûsk niha li Swêdê dimîne.

SIDQIYÊ HIRORÎ

Sidqiyê Hirrorî di sala 1956an de li gundê Hirrorê li Kurdistana Îraqê hatiye dinyayê. Li bajarê Mûsilê mezin bûye û her li wê derê xwendina xwe ya destpêkê, navincî û amadeyî bi dawî anîne. Di sala 1978an de bû karmendê çandinê li deverine ser bi Duhokê. Di sala 1984an de bû endamê desteka nivîskarên Radyoya Dengê Kurdistana Îraqê. Di sala 1986an de bo xwendinê çû Polonyayê. Di sala 1992an de xwendina xwe ya rojnamevaniyê li Unîversîteya Warşovayê bi dawî anî û pileya Magisterê wergirt. Ji sala 1992an vir ve li Swêdê dijî.

Destpêka nivîskariya wî bi helbestê bûye û paşê çîrok û roman. Çîroka wî ya yekê bi navê Xwekuştin di sala 1977an de di rojnameya Hawkarî de hat belavkirin.

Berhemên wî yên weşandî:

Dîmenek ji çîroka jiyana min, çîrok, 1985, çapxaneya Xebat.

Çend hozanekêt ne navkirî, helbest, 1986, çapxaneya YLDK li Îranê.

Momkeka ne vemirî, çîrok, 1986, çapxaneya YLDK li Îranê.

Qreç û dilber, helbest, 1989, Polonya.

Rewşenbîrê Kurd, kovar, hejmara 1, sal 1990.

Kurê zinarê serbilind, roman, 1996, weşanxaneya Nûdemê, Swêd.

Evîn û şewat, roman, 1998, weşanxaneya Nûdemê, Swêd.

Çend nivîs û werger di Nûdem, Kurdistan press, Armanc, Berbang, Roja Nû û Nûdem Wergerê de weşandine.

SILÊMAN ALÎ

Silêman Alî di sala 1963an de li Serê Kaniyê (başûrê rojavayê Kurdistanê) hatiye dinyayê.

Li Rûsyayê, li unîversîteya Moskovayê dîploma magîstra di rojnamevaniyê de stendiye.

Babetê dîploma wî »pirsa kurdî di rojnamevaniya rûsî de« bû.

Beşdarî di damezrandina »Navenda lêkolînên Kurdî li Moskovayê« de kiriye û heya sala 1995an tê de kar kiriye.

Ji sala 1995an û vir de li Almanyayê dijî. Sala 1980yê dest bi nivîsandina helbestan kiriye.

Pişt re gotar, lêkolîn û çîrok nivîsandine û bi wergerê re jî mijûl bûye. Ji destpêka salên 90î û vir de babeta wî ya bingehîn bûye çîroka kurt. Babeta çîroka wî heya niha jiyana mirovê kurd e.

Çîrokan bi zimanê almanî jî dinivîsîne.

Sala 1999an pirtûkeke çîrokan bi kurdî bi sernavê »Derdo« li welêt belav kiriye.

Bi almanî di sala 2002an de pirtîkek tevî çend nivîskarên biyanî bi sernavê »Rêkên jiyanê« çap kiriye.

SILÊMAN DEMIR

Silêman Demir di sala 1956an de li gundê Hebîsê li bakurê Nisêbînê hatiye dinyayê û heta dehsaliya xwe li wir jiya ye. Lê malbata wî bi esil ji gundê Çalê ye.

Malbata wî di dehsaliya wî de bar kir Nisêbînê. Xortaniya wî li wir dest pê kir. Wî xwendina xwe ya heta lîse (sala dawî ne tê de) li wir kir. Piştî lîseyê, ji berdêla du salan ve, salekê dibistana mamosteyî li Mêrdînê xwend. Lê wî qet mamosteyî nekir.

Demir di sala 1985an de ji Nisêbînê koçî Swêdê kir û hê jî li Swêdê dijî.

Heta niha du romanên wî derketine:

Sorê Gulê, 1997. / Koç, 1998.

Her wilo wî hin werger jî kirine. Hinek wek perçe di kovaran de derketine, hinek jî wek kitêb derketine. Kitêb ev in:

Şîrên Bijarte– Mayakovskî–1997 (werger). / Keça Kurd Zengê– Cemşîd Bender –1997 (Kitêbeke çîrokan e, digel F. C. wergerandiye).

SÎMA SEMEND

Sîma Semend di sala 1933an de li navça Axbaranê (Sovyeta kevin) hatiye dinyayê, di sala 1958an de fakulteya filolojiyê li Unîversîteya Êrîvanê xelas kiriye û paşê bûye redaktora beşa kurdî ya radyoya Êrîvanê.

Sîma Semend bi prosayê dest bi nivîskariyê kiriye û nivîskariya xwe bi prosayê jî dewam dike. Wê heta niha du pirtûkên çîrokan nivîsandine û di antolojiyan de cih girtiye.

SUUT KILIÇ

Suud Kiliç di sala 1967an de li gundekî Qosera Mêrdînê bi navê Tiltiemkê hatiye dinyayê.

Di sala 1987an de li Stenbolê dest bi Unîversîteya Mimar Sinanê, Fakulteya Edebiyatê beşê Ziman û Edebiyata Tirkî kir û di sala 1994an de ev dibistan qedand. Ji sala 1991ê heta salên 2000î ew di Weşanxaneyê Dozê û gelek sazîyên ku bi zimanê kurdî weşan dikirin de xebitî. Ew niha jî mamostetiya zimanê tirkî dike.

SUZAN SAMANCI

Suzan Samanci di sala 1962an de li Diyarbekirê hatiye dinyayê û hê jî li wir dijî. Wê bi nivîsandina helbestan dest bi edebiyatê kiriye û helbestên wê di kovara tirkî »Sanat Olayı« de weşiyane. Dû re Samanci derbasî nivîsandina çîrokan bû. Pirtûka wê ya çîrokan »Reçine Kokuyordu Helin« di sala 1996an de derket. Di sala 1996an de jî kitêba wê ya çîrokan »Kýraç Dađlar Kar Tuttu« weşiya.

Kitêb û çîrokên Suzan Samanci, kurdî jî tê de wergeriyane gelek zimanan.

TÊMÛRÊ XELÎL

Têmûrê Xelîl di sala 1949a de li Yêrêvanê hatiye dinyayê. Piştî temamkirina fakulta fîzîk–matematîk ya Unîversîteyê, 3 salan (1974–1977) li gundê kurdan – Sîpanê, dersên matematîkê dane zarokên kurdan. Di sala 1977–1981 û 1984–1992an di redaksiyona rojnama kurdî »Rya teze« de xebitiye: pêşî wek nûçegihan, paşê jî wek serokê beşa çandê. Di salên 1981–1984an de redaktorê radyoya kurdî ya Yêrêvanê bûye. Di salên 1992–1997an de cîgirê rojnama kurdî ya »Golos kurda« bûye, ku li Moskovayê bi zimanê rûsî çap dibû.

T. Xelîl 8 pirtûk ji rûsî wergerandine kurdî û 9 pirtûk jî bi herdu keçên xwe – Mîdîayê û Dîdarê re – ji tîpên kîrîlî û Ermenistanê wergerandine ser tîpên kurdiya latînî ya niha: Pirtûkeke Têmûrê Xelîl ya çîrokan ya bi sernavê »Dengê xûnê« li ber çapê ye. Têmûrê Xelîl niha li Swêdê dimîne.

ŞAHÎNÊ BEKİRÊ SOREKLÎ

Ş. B. Soreklî ji sala 1968an û vir de li Sydney dijî. Berî wê demê bi 3 salan ew wek xwendekarekî 19 salî ji devera Kobanî ya binxetê gihîştibû Viyanayê... Ji sala 1978an û vir de ew wek mamoste li nik wezareta perwerdeyê ya devera NSW di kar de ye. Şahîn her weha berpirsiyar û birêvebirê Beşê Kurdî ye di SBS RADIO de.

Heft berhemên wî, wergerandina romana Namûsa Wendabûyî ya Katharîna Blum ya nivîskarê almanî Heinrich Böll jî di nav de, wek pirtûk hatine weşandin. Li milê din bi sedan gotar, helbest, pexşan û kurteçîrokên wî di rojname, kovar û pirtûkan de hatine weşandin, hinekên bi zimanên inglîzî, erebî û almanî jî di nav de.

Berhemên wî yên destpêkê di kovarên kurdî yên di salên 80yan de li Ewrûpa, bi taybetî Swêd, dihatin weşandin de derketin. Du ji kurteçîrokên wî yên destpêkê, Roja Dawîn ji Jiyana Mistê Kurê Salha Temo (1982) û Civata Pêxemberan (1983) di kovara HÊVÎ ya Enstîtuya Kurdî de li Parîsê hatin weşandin.

ŞEMSÎ

Şaîrê kurd ê bi nav û deng Egîtê Hesênê Şemo (1933–2002), ku weke şaîr deng daye bi navê lîteratûrî yê Şemsî, di sala 1933an de li zozanekî çiyayê Elegezê (Ermenistanê) di bin konê kurmancî de hatiye dinyayê. Ji sala 1955an heta sala 1959an ew di xwendegeha kurdî ya pedagojîyê de li paytextê Ermenistanê – Êrîvanê fêr dibe, ku ji bo amadekirina mamostayên ziman û edebiyeta kurdî hatibû vekirin. Piştî çend salên dersdariyê li gundên navça Hoktêmbêryanê ew dibe berpirsiyarê beşeke rojnama eynî navçê ya bi navê »Komûnîzmî hamar« (Ji boy komunîzmê), ku bi zimanê ermenî dihate weşandin. Di sala 1969an de Şemsî fakulteya ziman û edebiyetê ya Zanîngeha Êrîvanê xelas dike û xwendina bilind bi dest tîne. Pişt re dîsa ew karê xwe heta destpêka salên 90î dewam dike. Sala 2000î diçe bajarekî Rûsyayê, Vladîmîrê, û li wira havîna sala 2002an wefat dike.

Şemsî xwediyê 6 kitêbên helbest û destanan e: »Şemdan«, »Hîveron«, »Hêsirê baharê«, »Simil«. Berevoka berhemên wî ya dawî bi sernavê »Aşiqê buhurtî« di sala 1992an de dîsa li Êrîvanê hat weşandin.

Ji bilî rojnamên kurdî û ermenî gelek berhemên wî di berhevoka bi navê »Bihar« de hatine çapkirin, ku wek antolojiyeke afirandinên şaîr û prosaîstên kurd hersal li Êrîvanê dihat weşandin.

ŞÊRZAD HESEN

Şêrzad Hesên li bajarê Hewlêrê hatiye dinyayê. Di sala 1978an de zankoya Bexdayê ya ziman û edebiyata îngîlîzî qedandiye. Demekê li bajarê Silêmaniyê mamostetiya zimanê îngîlîzî kir. Şêrzad Hesên nivîsên xwe yê pêşî di navbera salên 1975–78an de di kovara Roşinbîryî Nwê ku li Bexdayê derdiket, belav kir. Di navbera salên 1978–82an de kurteçîrokên xwe di kovarên Beyan û Hewkarî de belav kirin û wek çîroknivîs bal kişand ser xwe û rexneyên baş wergirtin.

Di sala 1983an de bi navê Teniyaiy û di sala 1989an de jî bi navê Gul î reş du kitêbên wî ên kurteçîrokan derketin. Wekî din wî gelek berhem ji îngîlîzî wergerandine kurdî.

Şêrzad Hesên hê jî li Kurdistana Iraqê dijî.

TORÎ

Torî, li herêma Torê, li bajarê Midyadê, ji dayikeke diyarbekirî û bavekî midyadî di sala 1931ê de hatiye dinyayê. Li dibistana 'Dicle Köy Enstitüsü' (Erganî) mamosteyî xwend.

Di sala 1985an de kitêba wî ya kurteçîrokan bi navê »Qolinc« li Stockholmê hate weşandin.

Paşê bi navê »Şîlan« kitêbeke din ya kurteçîrokan û bi navê »Mendik« romanek nivîsand û da weşandin.

Torî demekê navbir da nivîsandina kurteçîrokan û bi nivîsandina kitêbên dîrokî re mijûl bû. Wî di vî warî de 18 kitêb nivîsandin.

Toriyê ku hê jî di nav çalakiya nivîsandina kitêbên dîrokî de ye, niha li Stembolê dijî.

TOSINÊ REŞÎT

Tosinê Reşît di sala 1941ê de li gundê Kûrekend, li Ermenistanê hatiye dinyayê. Wî Enstîtuya Pedagojîyê, beşa fîzîk û kîmyayê di sala 1964an de tamam kir. Piştî saleke eskeriyê û çend salên mamostetiyê di sala 1970ê de dest bi karê zaniyariyê kir û sala 1975an bû doktorê kîmyayê. Wî ji salên xwendina dibistanê dest bi nivîsandina şîfran kir, salên xwendkariyê şîrên wî bi riya radyoyê dihatin weşandin.

Di sala 1975an de bi navê »Kilamê rê« kitêbek weşand. Sala 1983an dîwana wî a duyem bi navê »Zozan« çap bû, sala 1987an dîwana sêyem; »Nîvro« çap bû.

Sala 1988an weşanxana »Rojî Nû« piyesa wî »Siyabend û Xecê« çap kir.

Sala 2000î weşanxana APECê li Swed berhevoka çîrokên wî »Şeva bê xew« çap kir. Dîsa wê salê wî û Dr. Husên Hebeş pirtûkek ji bo bîranîna Qanatê Kurdo li Almanyayê çap kir.

Salên 60–70 dor 200 gotarên wî bi navê »Ensîklopêdiya Kurdî« bi radyoya Yêrêvanê hatine weşandin.

Sala 1993an ew derket derveyî welêt û li Melbournea Australyayê bi cih bû.

WEZÎRÊ EŞO

Wezîrê Eşo di 1ê mijdara 1934an de li paytextê Gurcistanê – Tîblîsê hatiye dinyayê.

Ew di sala 1953an de li fakulteya tarîxê ya Zanîngeha paytextê Ermenistanê – Êrîvanê tê qebûlkirin û gava ew xelas dike, di navbera salên 1958–1961ê de li gundê Pampê wek serokê dibistanê kar dike. Salên 1961–1963an wek berendamê doktorayê beşa kurdzaniyê ya Enstîtuya Rohilatzaniyê de li Lenîngradê (niha Sankt–Pêtêrsbûrg) di nava tarîxa Kurdistanê de kûr dibe. Salên 1964–1983an weke redaktor û redaktorê sereke yê polîtîkî di radyo, televîzyon û weşanên Ermenistanê de kar dike. Salên 1983–1994an karê redaktorîkirinê û wergeriyê di beşa weşanên kurdî ya Radyoya Êrîvanê de bi cî tîne.

Wezîrê Eşo xwediyê çend kitêbên çîrok, kurteroman û wergerê ye: »Mizgînî«, »Dengbêj kal bûbû«, »Pamp–Sîpan«, »Xaçatûr Abovyan« û lêkolînên wî yên »Kurd«, »Êzdî«, »Xebera dosta«.

Weke rojnamevan zêdeyî hezar gotar û şiroveyên wî li ser rûpelên »Rya Teze« û hemû rojname û kovarên Ermenistanê û Moskovayê yên navendî de hatine weşandin, lê welê jî di radyoyê de hatine weşandin.

Ji ber vê kedê ew kirine endamê Yekîtiyên nivîskar û rojnamevanên Ermenistanê û yê Yekîtiya Sovyeta berê.

Wezîrê Eşo di sala 1991ê de hêjayî xelata Yekîtiya Nivîskarên Ermenî û Seksyona nivîskarên kurd ya bi navê Erebe Şemo bû.

Wezîrê Eşo niha li Belçîkayê dimîne. Ew li Belçîkayê jî di kar û mijûliyên nivîskariyê de berdewam e.

XELÎL DUHOKÎ

Xelîl Duhokî di sala 1951ê de li bajarê Duhokê hatiye dinyayê. Di sala 1970ê de dest bi nivîsandina helbestan kiriye. Endamê redaksiyona çendîn kovarên kurdî bûye. Ji bo demekê li Swêdê sernivîskarê Kovara Berbangê û serokê Komela Nivîskarên Kurd bûye . Endamê Yeketiya Nivîskarên Swêdê ye.

Heta niha ev pirtûk çap kirine: Te çi viya û min neanî. Dîwana helbestan, Kurdîstana başûr 1982.

Leheng. Li ser nivîsîn û wergerandina çîrokên kurdên bakur, ji tîpên latînî bo yên erebî. Kurdîstana başûr, 1983.

Osman Sebrî, helbestvan û şoreşger. Kurdîstana başûr, 1983.

Gaziyek ji cergê Asya. Dîwana helbestan, Swêd 1989.

Min digot û te vedgêra. Dîwana helbestan, Swêd 1990.

Ragirtin. Dîwana helbestan, bi swêdî û kurdî, Swêd 1990.

Helbesta hevçerx ya kurdî. Bergê I, antolojî, Swêd 1992.

Helbesta hevçerx ya kurdî. Bergê II, antolojî, Swêd 1994.

Helbesta hevçerx ya kurdî. Bergê III, antolojî, Swêd 1995.

Antolojîya çîroka nû ya kurmancên başûr. Swêd 1995.

Mirov û welat di helbestên Refîq Sabirî de. Swêd 1996.

Peyv û tablo diaxivin. Swêd 1997.

Helbestvanê tepeser û hejaran, Letîf Helmet. Swêd 1998.

Herweha Xelîl Duhokî şeş kitêbên zarokan wergerandine zimanê kurdî.

XELÎLÊ ÇAÇAN

Nivîskarê kurd, berpirsyarê radyoya kurdî ya Rewanê (ji sala 1957an heta sala 1981ê) Xelîlê Çaçan 11ê çileyê paşin sala 1924an hatiye dinyayê. Ji 58 salên jiyana xwe (ew di 13 çiriya paşin sala 1981ê de li Yerevanê çû ser heqîya xwe) wî 24 salan serokatiya radyoya kurdî kiribû.

Ew herweha nivîskarekî navdar bû. Heta niha ev pirtûkên Xelîlê Çaçan çap bûne: »Moriyê Nenê«, »Du destan«, »Qisên cmaetê« û »Klamêd kurda«.

YAQOB TILERMENÎ

Yaqob Tilermenî di sala 1972an de li Qoserê Mêrdînê hatiye dinyayê. Li Zanîngeha Dîcleyê, Fakulteya Perwerdehiyê, beşa fîzîkê qedandiyê. Nivîs û çîrokên wî di kovarên wek Jiyana Rewşen, Nûdem, Hîwa û Pelînê de hatine weşandin. Bi navê Êşbazî û Bermeqlûb du kitêbên wî ên kurteçîrokên hatine weşandin.

Yaqob Tilermenî niha li bakurê welêt dijî.